

Kiadóhivatal:

Kaposvár, Teleky-utca 9.

Ide ezimezendők az
előfizetési pénzek,
hirdetések és nyilttéri
közlemények.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt
Félévre 2 "
Negyedévre 1 "
Egyes szám ára 10 kr.

Szerkesztőség:

Kaposvár, Teleky-utca 9.

Ide küldendő a lap
szellemi részét illető
minden közlemény.

Bérmentetlen küldeményt
nem fogadunk el.

Kéziratokat vissza
nem adunk.

SOMOGYI ÚJSÁG

MEGYEI- és HELYI-ÉRDEKŰ, VEGYESTARTALMU HETILAP.

Megjelenik hetenkint egyszer: szombaton

Felelős-szerkesztő: ifj. Nagy Ferencz.

Tanügyünk.

Most folynak az idei tanév záró vizsgái, melyeken a tanári kar szigorú arccal, a szülők aggódó szívvel, a tanulók pedig — nagyjából egykedvűen jelennek meg.

Ez az állapot — mely pedig éppen nem természetes — a kor és a körülmények kifolyása, — a tanári kartól elvételezett az a hatalom, hogy év közben — a még legnagyobb részt gyermek tanulót — ki komolyan gondolkodni még nem tud és éppen ennek folytán magáról gyakran megfélekedzvé, vét az illem s az iskolai törvények ellen, szigorúbb fenytetésben részesítse.

Annak fejtegetésébe vajjon ez helyes-e vagy sem, nem bocsájtokozom bele, ez a paedagogusok dolga, ő reájuk bizony ennek eldöntését, én egyedül a tényeket tekintem melyekkel találkozunk akkor, ha ez ügygel foglalkozván, részint az évzáró vizsgákat, részint pedig a tanügy keretéhez tartozó egyéb dolgokat figyelemmel kísérjük.

Tény az, hogy a tanári kar áll a még ifju korban lévő tanulóhoz szülei után legközelebb tény az, hogy azt az életet — melyet a gyermek szüleitől nyert — a tanári karnak kell irányítani különösen ama tanulónál, ki szüleitől távol van, továbbá a tanári karnak kell a még serdülő ifjut előkészíteni arra, hogy az életbe kilépve, az élet viharaival ne csak küzdeni tudjon, de azokat legyőzvé, mint ember tudjon emelkedni és előre menni.

Tekintsük meg tehát minő eszközök állnak a tanári karnak rendelkezésére, hogy e cél elérhető legyen, a tanítás, az előadás.

Tanár előad, megszólítja a figyelmetlen és hanyag tanulót, ha szükséges meg is dorgálja, egy fegyver van még kezében mivel a hanyag gyermekre némi befolyást gyakorolhat ez az értesítő mit évközben megküldenek a szülőknek.

A vége a dolognak pedig az, hogy a fiu ki nem tanul, év végén megbukik.

A közép iskolák alsóbb osztályú növendékei annyira a gyermek korban vannak, hogy azt nem képesek megbírálni, mit vesztek az által, ha nekik egy-egy osztályt meg kell ismételni, s miután hanyagságuknak más hátrányát nem érzik, a csapás teljesen a szülőt éri, ki látja és felfogja a veszteséget, mely gyermekét érte.

Nem is említve az anyagi áldozatokat, melyet a szülők, különösen a szegényebb sorsuak — a legnagyobb nélkülözések mellett képesek csak meghozni már a fenti körülmény elég arra, hogy elő állítsa ama ferde állapotot, mely a vizsgáknál a tanár, szülő és tanuló énjét eltöli.

Ha pedig a tanuló oly esetek közé jut, hogy kénytelen változtatni az iskolát — mi leggyakrabban oly családoknál fordul elő, hol a családfő oly állást foglal el, melyben áthelyezhető — akkor a legnagyobb nehézségek közé jut.

Középiskoláink ugyan is nem egyöntetűek, más a tanterv, az előadás, de még az iskolai kézi könyvek is mások, minek az az eredménye, hogy az ily tanuló nagy szorgalom mellett is csak úgy csuszlik át a vizsgálatokon.

Különben a tanári karnak is nagy hátrányára van az, hogy középiskoláinkban nincs behozva az egyöntetűség, mert ez által majdnem lehetetlenné van téve az, hogy a tanár egyik intézetből a másikhoz átmenjen, mi által előmenetele gátolva van, s ha mégis megesik az ily változás hónapok kellenek ahhoz, míg az új tantervvel intenciói szerint tudja az új tanár előadásait vezetni.

De ha a tanuló átküzdvén magát a középiskolákon pályát választ, s azon akar haladni tovább, de bármint okból, kénytelen pályát változtatni ez majdnem lehetetlenség.

Itt újra elő áll a nehézség, mert középiskoláink nincsenek egységesek, s a szülőknek kell a kilenc-tíz éves fiu fellett határozni arra nézve, hogy az mi legyen, mert középiskoláink csak egyes pályákra adják meg a képesítést, a már vizsgázott ifju le van kötve és nem választhat pályát tetszése szerint szabadon.

Az említett állapotok pedig nagy hátrányára vannak a társadalomnak, s ezen csak úgy lehet segíteni, ha a tanári kar azonosítván magát a szülők érdekeivel a gondjaira bízott tanuló ifjunak nem csak előad s azt a szerint mint jobb vagy rosszabb tanuló osztályozza, hanem azt neveli, a melyiknél hanyagságot tapasztal annál az ambíció felkeltésével felkelti a szorgalmat, vagy más eszköz által arra kényszeríti rá. Másrészt pedig azok az egyének kiknek ez hatáskörükbe tartozik csinálják meg az egységes középiskolát.

Ha a megoldás úgy létesülhet, a vizsgákon jobb eredményt tapasztalunk; az életben pedig kevesebb az elzúllás útján lévő egyénnel fogunk találkozni.

A kaposvári vasuti állomás kiölytítésének ügyével az intéző körök már több ízben foglalkoztak, azonban csak úgy szöközben és az ige mindig csak ige maradt, vagyis arra, hogy e tárgyban a vasuti igazgatóságnál vagy az illetékes ministeriumnál lépések tettek volna, soha sem került a sor, pedig annak nagyon itt volna az ideje.

Tudva levő dolog az, hogy már is oly szűk a vasuti állomási épület, miszerint vásár van más oly napon, hol csak kissé nagyobb a forgalom, az utazó közönség abban nem fér meg.

Vegyük a mostani forgalomhoz hozzá a moeszládi vasut forgalmát mi a mostani tetemesen fogja emelni, továbbá vegyük figyelembe azt is, hogy a fonyódi vasut is ide fog csatolítani — ami szinte rövid idő alatt meg fog történni.

Mi lesz akkor?

Lesz itt olyan személy, áru és teher forgalom a melyen az országban kevés helyen van, állomási épületünk pedig olyan amilyenről csak Baté vagy Kis-Komád vételekdhetik; mert már Szob, Zákány, Bares különbbel bír.

De, hogy a város tekintetben lépéseket nem tesz az annyival inkább sem érhető, mert az ily értelmi jogos és méltányos kérelmeket a ministeriumnál soha sem hasítják vissza, példa erre Pécs város kérvénye.

Dit oly szorongása az utazó közönségnek, mint nálunk soha sem fordul elő, mégis a város kérvényt intézvé a ministeriumhoz az meg fogja az állomási épületeket bővítetni mire nézve a költségtervet már megis csináltatta, mely szerint az állomási építkezések mintegy 50,000 fr-ba fognak kerülni, pedig ha a moeszládi és fonyódi szárnyvonalak ki fognak épülni a kaposvári vasuti állomás forgalma jóval felül fogja mulni a pécsi forgalmat.

Már reggel van ébredjünk.

A villamos világítás. Kaposvár rend. t. város képviselő testületének ama határozata, mely szerint a városnak villammal leendő világítása iránt a Siemens és Halske céggel kötendő vállalati szerződés feltételei újból megállapítottak, a vármegye törvényhatósági bizottságának folyó évi május hó 7-én hozott közgyűlési határozatával jóváhagyatott. Eme határozatot a magyar kir. belügyminiszter fölülvizsgálván, f. é. június hó 8-án 43228. sz. a megerősítette. Most már tehát mi sem állja útját a villamos világításnak s a Siemens Halske cég helybeli képviselő-sége nagy erélyvel át hozza a huzaloknak a város minden részébe leendő szétvezetésébe. Kaposvár város pedig egy nagy lépéssel előbbre ment, — mert a gáz átépéséről egyszerre a villamot a legújabb és legnagyobb villamosvilágítást hozta be.

Az új kormány.

Végre megalakultnak jelenthetjük, az ország intelligens közönségét hetek óta a legnagyobb izgalomban tartotta ezen kérdés, a jól értesültség színezete alatt különböző hivatalos és nem hivatalos lapok — máról holnapra — megtették a kormány férfiakat csak azért, hogy másnap ismét elesaphassák, — ez bizony kedélyes állapot volt az olvasó közönségre, de nem ez országra és annak ügyeire nézve.

Vége a kormány megalakult oly képen amint azt senki sem remélte, az annyiszor menesztett Vekerle és Szilágyi megmaradt ellenben Csáky, Bethlen és Tisza grófok a kormányból kiléptek.

Nem lévén politikai lap, nem is hivatalunk a kormány volt és jelenlegi tagjainak működését politikailag megbíralni e kérdéssel csupán annyiban foglalkozunk, a mennyiben az: társadalmilag befolyással van a nagyközönségre és a mennyiben mint közérdekű dologról olvasóinkat értesíteni kötelességünk.

Mi volt az oka annak hogy az, említett három miniszter távozik, azt határozottan megmondani nem lehet, mert előfordulhatott azon körülmény is, hogy ők már régebben nem voltak egy nézetben a kormány többi tagjaival — de ez nem valószínű — sokkal valószínűbb az, hogy a kormány oly engedményeket s tán ígéretek is tett hatalmi állásának megtartása érdekében, mely a három volt miniszter önértékét sérté s inkább meg vált a bárszony székétől semhogy azokat elfogadja.

Csáky gróf a volt kormány egyik legtehetségesebb tagja volt, tőle a hazafiúi érzelmeiket sem lehet elvitatni, mégis tény az, hogy ő dobta, az eszközt az ország társadalmába, az ő miniszteri intézkedései zavarták fel először az ország békés társadalmi életét s hozták létre a mai vallási és társadalmi vilongásokat.

Az ő helyét foglalja el Bárány Eötvös Lóránt, ki az ország legelső egyesületének, a magy. tud. akadémiának az elnöke, nagy tudós és atyja szellemét öröklővén idealista — de nem olyan ki felleg várakat épít, hanem kitör a szép s a nemes után, észmeiben úgy mint a tetteiben.

Tisza gróf állásában nem tett semmi olyan dolgot, mely az országnak társadal-

mi vagy közgazdasági életére bármilyen befolyással lett volna.

Az ő helyét foglalja el gróf Andrássy Gyula, ő fiatal ember, de nagy névnek örököse, s lehet reményünk ahhoz, hogy azon fontos állást melyet ő elfoglalt személyelődjéi nem tudtak, ő tudja majd értékesíteni a haza javára.

Bethlen gróf, az egyedüli kinek még nincs biztós utódja és kit távozásában a magyar gazda-közönségnek őszinte részvéte kísér, ő mint földmiv. miniszter nem csak politizált, de őszinte jó szándékkal emelni akarta s támogatta is gazdasági érdekeinket, ha valakit a földművelés emelése céljából kérvénnyel fordult hozzá óhaja biztosan teljesítve lett; a magyar gazda közönségnek azt kívánom, hogy helyette kapjunk olyat mint ő volt.

H I R E K.

Felkérjük t. olvasóinkat legyenek szivesek hátralékaikat beküldeni, egyrészt azért, hogy a lap eddigi számai dásai lezárhatók legyenek, másrészt pedig azért, hogy a lap szétküldése akadályokba ne ütközzék.

„SOMOGYI UJSÁG“

kiadóhivatala.

— **Személyi hírek.** Kozma Sándor kir. főügyész a héten Kaposváron járt, hol a kir. ügyészségi fogházat vizsgálta meg. — Maár Gyula alispán szabadságidejéből visszatért a székesvárosba s átvette a hivatal vezetését.

— **Bírói kinevezések.** Németh József kaposvári kir. törvényszéki jegyzőt a szegvárdi kir. járásbíróshoz, Dr. Babochay Jenő, lengyeltör. kir. járásbírósi aljegyzőt pedig a kaposvári törvényszékhez jegyzőnek nevezte ki az igazságügyi miniszter.

— **Lóverseny és népnépzés.** Jaád község részéről alakult rendező bizottság folyó évi június hó 24-én Jaádon a község köteles tűzoltóság szervezéséhez szükséges alapítóké javára a község érdekében lóversenynyel egybekötött népnépzést rendez. Tírgyószorozat: 1. Lóverseny kezdete 4 órakor „Apánka“ erdőnél. I. Díjazás: Gróf Jankovich László főszolgabíró ur által I-ső versenyt futó jaádi lovak részére kitűzött I-ső díja 1 drb. 30 ko-

rona 2-ik díja 1 drb. 10 korona. II. 2-ik versenyt futó vidéki lovak. I-ső díja 1 drb. 30 korona 2-ik díja 1 drb. 10 korona III. verseny I-ső díja 1 drb. 30 korona 2-ik díja 1 drb. 10 korona. III. Futtatás után, jancz. Élel-ek, italokról s külön osztályú tánczhelyiségekről és zenéről gondolkodva leendő. Belépti díj uraknak személyenkint 1 frt. Családjegy 1 frt 50 kr. Polgároknak személyenkint I. hely 20 kr. II. hely 10 kr. Felülfizetések közönséggel fogadtatnak s hirdapilag nyugtáztatnak.

— **Éljen a szabad sajtó.** Ujvidéken megjelenik bizonyos „Zastava“ — nevezetű szerb lap, ez a magyarokat nem igen szereti mit különben cikkeiben nyilván közöl is. A magyar kormány vagy nem mer ellene fellépni, vagy pedig a belügyminiszter ur szungyikál. Eeg az h zszá, hogy végre magyar szerbia nem álha van a nagy pánszbavizmust, a lapot szerbiából kitiltotta. Van nálunk sajtó bíróság?

— **Casino épület.** A pécsi nemzeti kaszinó elfogadta az építő mester által benyújtott tervet: és 120000 frtért épít egy újabb kaszinó épületet. Az építéshez rövid idő alatt hozzá fognak s tán még ez évben felemelik a momentális épülete. Hát a kaposváriak mit csinálnak? Azok a Lueza székít késziték.

— **Az árvaházban.** Kozma Sándor kir. főügyész, megyénk jeles születettje, a múlt napokban, hogy Kaposvárott a kir. ügyészséget és fogházat vizsgálta meg, — időt szakított magának arra, hogy a helybeli Mária-Valéria árvaházát is meglátogassa. E hó 12-én, Psik Lajos kir. ügyésszel kiment az árvaházba, hol az intézeti elnök Psik Lajosné az árvaház élén fogadta a kiváló vendéget. Jelen voltak ez alkalommal dr. Szigeti Jánosné alelnök Bogay Kálmán és Plachner Sándor az egyet titkára. Kozma kir. főügyészt nagy örömmel fogadták az intézetben, mert neki, mint néhai Freysztiller Antal végrendeleti végrehajtójának köszönhető az, hogy a Freysztiller örökösök az intézet alapítványát 10,000 frttal kiegészítették és ezenkívül az épület helyreállítására is 3000 frtot adományoztak. — Kozma kir. főügyészhez e szép tetteért Talian Gyula főispán és Maár Gyula alispán egyetemben legközelebb köszönő levelet intézett az egyet. Igazán örömmel népe volt e nap az intézetnek.

A „SOMOGYI UJSÁG“ TÁRCZÁJA.

Mikor az ajtót kívülről betettem.

Kedves Szerkesztő Ur!

Hogy egyetlen jó tulajdonsággal sem dicsekedhetem, az úgyhiszem nagyon kevés bizonyításra szorul. Pláne ön előtt.

Hogy a lánynak, bornak, cigánymuzsikának, s — isten boesá — a rossz verseknek, bolondja voltam, vagyok, s leszek, ez már „felülhaladott álláspont“ notórius dolog.

Ennyit más is tud felőlem, s ezt — fájdalom — Ön is igen sokszor volt kénytelen konstatálni.

Arról azonban szintén meggyőződhetett már, hogy a dicsekvés nem kényerem.

Nem is pusztá dicsekedésből mondom el itt Önnek, hogy egy édes babonás-szemű lányzó — akár hiszi, akár nem — beleszeretett a — hangomba.

Cseppet se méltóztassék csodálkozni, való igazat mondtam:

A hangomba, s a hangom okozta az én boldogtalanságomat.

Burjánénál, a házi-asszonyomnál már harmadik hete időzik itt egy kis falusi rokon leányka. Délután 5 óra tájt szokott a templom előtt sétálni yelem.

Tetszik tudni az a kis krémruhás, sárga szalma kalapos fekete szemű lány, a Vilma.

Mikor megérkezett a vonattal. legelső dolga volt a Burjánénak, hogy benyisson a szobámba.

A divánom végig heverve, pipafüstbe burkolózva, egyéb jobb dolog hiányában Zolát lapozgattam.

— Bogyó, kérem szabadna egy szóra.

A háziasszony szavára felugrottam, s követtem az ebédülőjék ajtajáig. Itt előre tuskolt.

Gyönyörű kis lány dobolt az utcára nézőablakon.

Mikor belépem hátratekintett s aztán vigan dudorászva tovább dobogtatott. Burjáné megfogta a kezét, s oda vezette elibém.

— Bemutatom kicsikém Bogyó Tibor urat, a mi lakóunkat, igen derék ember.

— Cser Vilma vagyok, örvendek.

Természetesen én is örültem a szerencsének. Egyszeribe: Hamarosan megbarátkoztunk. Minden időmet Burjánénál töltöttem. (Ez az oka különben, hogy olyan ritkán adtam dolgot e lapok szedőinek, s hogy immár részolgáltam a dorgatóriumra.)

En elkezdtem udvarolni. Udvarolni Szerkesztő uram szörnyűképen.

S a kis galambbal nem tudtam vagy nem mertem többre menni. minthogy eldicsekedtem a szereim, melyek olyanok mint két lehullott árva csillag, konstátáltam, hogy ilyen hollófürőkkel meg istennő sem ékeskedett, hogy ilyen esőkra termett, piczi piros száját világ életemben nem láttam.

Elárasztottam banális bokjaim egész tengerével.

S ilyenkor, hogy' kaczagott. Mindent nyomban elmondott dévaj nevetéssel a tantijának. Most meg mutyiba nevettek.

Tisztában voltam azzal, hogy így semmi nem megyünk. Kirukkoltam a farbával.

Szombat délután volt — soha sem felejttem. Hűvös nyári zápor ver a külső ablakot, Vilma meg én a szalonban sutogánk, a néni egy hinta széken aludt, a Lóra — Vilmának a papagája — meg az én nevemet harsogta szünetlenül:

— Tibor, Tibor!

Aztán meg — a bestiát nem szántam volna megfajtani — meg is toldotta: — Hűnez Tibor!

Hanem mi csak neveltünk ezen nagyon.

A néni fölebredt, kiment a konyhába valószínűleg eseresnyét befőzni, Vilma pedig oda ült a Bősendorfer elé.

— **Tanulók kirándulása.** Szkladányi elemi iskolai tanár lapunk múlt számában felhívta növendégeit és azok szülőit, hogy a vizsga sikeres letétele után menjenek egy tanulmányi kirándulásra. Az eszmét igen helyeselték és figyelmeztetjük arra a szülőket, hogy amennyire tehetik gyermekeiket ezen tanulmányos örömtől ne vonják vissza. Azonban kedves munkatársunkat Szkladányi urat is figyelmeztetjük arra, hogy szedje össze az adatokat és mondja meg miszerint egy fiúnak az utazása körülbelül (ellátással együtt) mibe kerül. Az értesítésnek örömmel adunk helyet.

— **Tanintézeti kirándulás.** A kesztelyi gazdasági tanintézet tanulói Csánádi intézeti igazgató vezetése mellett, Pécsre és vidékét meglátogatták. Pécs régi történelmi város, ott bizony az ifjúságnak akad elég nézni és tanulni valója, helyesen teszik kik oda mennek. Éppen ezért ajánljuk Szkladányi tanító ur kirándulási tervét is.

— **Vizsgák a keresk. iskolában.** A kaposvári alsófokú kereskedelmi iskolával kapcsolatos fiupolgári iskolában tartandó vizsgáknak sorrendje. június 13-án d. e. ev. ref. és izr. hittan; június 18-án d. e. rom. kath. hittan, június 19-én d. e. francia nyelv június 24-én d. u. a keresk. tanócz iskola I. és II. oszt. június 25-én d. e. a polgári fiúiskola IV. oszt. június 25-én d. u. a polgári fiúiskola I. oszt. június 26-án d. e. a polgári fiúiskola III. oszt. június 26-án d. u. a polgári fiúiskola II. oszt. június 29-én d. e. „Pe Deum“ és záróünnepély. Az igazgatóság.

— **Gyászhir.** Kisfaludy Akos törvényszéki bírót és családját mély bánat érte, mert szeretett atyja Kisfaludy Sándor hosszas betegség után elhunyt. A

— Melyik a nótája Botyó?

A szerelem — tetszik tudni találgatni, hát még ha 20 esztendő szívemben van a fészke.

— Mi lehetne az én nótám — rebegtem fájó sohajjal, hát: „Minek is van szerelem a világon?”

Apró hófehér ujjait végig futtatta a billentyűkön; s olyan kedvesen, olyan fájoan, annyi érzéssel játszott a nótámat, hogy a szemem megnedvesedett.

S egyszerre megeresztettem az én öreg baritonomat. Az üvegek megreszkedtek, a papagály ijedten huzódott a sarokba...

Vilma szemei rám meredtek, olyan csábosan, rám tapadtak olyan észbontóan hogy alig bírtam uralkodni magamon.

S a dal elnémult és Vilma megfogta a kezemet.

— Bogyó maga szerelmes...

Redaktor ur! Tessék elhinni, hogy nincs az a nótabeli rezgő-nyárfa levél a melyik különben reszketett volna nálam.

Szólni akartam, — a torkomon akadt a szó, — a féktelen szenvedély magával ragadt... ott térdeltem Vilma előtt.

— Vilma, Vilmám, angyalom szeretlek!

Emlékszem, hogy Vilma könnyes szemekkel kért, hogy énekeljem el még egyszer a nótámat.

A mi ezután történt arra legjobb lesz, ha a „feledés fátylát loritom.”

En énekeltem, ő a nyakamba borult zokogva, aztán én megcsókoltam, s aztán igen — hui — aztán a tani benyitott az ajtón, s aztán nyitva feledte, s kívülről betétette velem.

A gaz papagály hangját meghallottam a folyóson:

— Hunczut Tibor, hunczut!...

Sohsem megyek többet Burjánékhoz.

Marton.

gyászjelentés következőképpen szól: Özv. Kisfaludy Sándorné szül. niezki Niezky Matild saját, továbbá gyermekei Kisfaludy Akos kir. törvényszéki bíró és özv. fái szü. Anyos Tivadarné szül. Kisfaludy Melanie, valamint unokái Kisfaludy Miklós, Kisfaludy Mariska, jószási Purgly Pálné szül. Anyos Alice és Ányos István dédunokája Puógly Alice, menyé Kisfaludy Akosné szül. falsókubinyi Meskó Ilona, egy unoka veje jószási Purgly Pál nevében, fájdalomtól megtört szívvel jelenti „örönszeretett férjének kisfaludi Kisfaludy Sándornak, folyó hó 11-én, életének 71-ik, boldog házasságának 43-ik évében, hosszúságos szenvedés és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai folyó hó 13-án, délután 4 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint Badaacsonyan beszenteltetni és örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise áldozatok pedig a temetést követő napon a Lővői kegyuri templomban, ugy Badacseny-Tomajon fognak az Urnak bemutatni. Badacseny-Tomaj, 1894. június 11-ik napján. A nemes fiu nemesen fogja elviselni, a természet által reá mért csapást.

— **Itt az ezüst pénz.** A magyar valuta szabályozás mint már év tizedek óta ígéretnek — ha értesülünk nem csak végre létre jön. Ez alkalommal a pénz nemekben jeleltékeny változás fog előállni, mert a mastani papír pénz az állam kincstár által bevonatván helyette ezüst pénzek lesznek folyósítva. Lesz tehát érez pénzünk bőven, lesz tán annyi hogy még a szerkesztői tárcák is megteljenek.

— **Hirtelen halál.** Hoffer Sándor kaposvári magánzó f. hó. 9-én a halpiacz előtt hirtelen rosszul lett, mire orvosi segély érkezett kiszendvedett. Hazaszállították lakására.

— **Korai sport.** A mult napokban egy Vaszary Lajos nevű gimnáziumi fiúcska megadta árát sport szenvedélyének, ugyanis a templomi bazárban levő mechanikus által kiállított Biciklik egyikére felülvén társainak segítségével jó darabig elutazott, midőn azonban társai ott hagyták — kik a Biciklit fogták — ő oly szerencsétlenül dőlt fel, hogy lábán és testén súlyos sérüléseket szenvedett. A szülőknek ez eset nagy gondot okoz, de egyszersmind vigasz is lehet a jövőre nézve, mert hihető, hogy az ifju egykor még peron hó lesend.

— **Élve a föld alatt.** Baresról értesülünk, hogy Balogh József napszámos több pálfalusi polgártól elvállalta kutjoknak megásását, a földmunkával már-már elkészült midőn az reá omlott, — a szerencsétlen munkást félholtan emelték ki a kutból. Jó volna a hatóságnak felügyelni arra, hogy ily veszélyes munkákba ne foghassanak olyan egyének kikerülni a kellő szakértelem hiányzik.

— **Tűzvész Boglárán.** Dr. Telegdi Zsigmond boglári orvosnak félszerében tűz ütött ki e hó 9-én f. l. két órakor s nemesak a félszer, de a mellette levő fázisindélyes istálló is leégett. A tűz tovább terjedését a megjelent tűzoltóság megakadályozta.

— **Uj napilap.** „Nemzeti Ujság“ címmel e hó 17-én egy új politikai napilap fog megjelenni Budapesten. A lap a nemzeti párt érdekeit fogja szolgálni.

— **Pár szó az oláhokról.** Nem kis felűnést kelt a híres memorandum per után azon tény, mely mast játszódik le Kolozsvárott. Bizonyos Brotte nevű pópa lett a bíróság által megidézve többi társaival együtt. szám szerint tizenketten mert állam ellenes izgatást miveltek; Brotte a megidéztetésre kijelentette, hogy ő magyar bíróság előtt nem tartozik meg-

jelenni. Nem tudom Erdélyben van e még deres.

— **Tartózkodjunk a kigyóktól.** Bibliai közmondás az „kit az Isten megbélyegzett ember kerülje, mégis engedve az iskolai oktatásnak — mely a mi kigyóinkat ártalmatlanoknak mondja — Misics Jakab perlaki fiu eperszedés közben nem félt tőle, mint életével fizetett meg, mert a kigyó megmarva a gyermeket az más napon meghalt. — Természet tudósok most kell szólni.

— **Ez sem utolsó.** Pécs város alkapitánya bizonyos Rostás Juliánna kaposvári illetőségű nőtől mert az őt a városból kitolonczoltatta levelet kapott:

T. C. Baranya-megye
Tekintetes Város
Háza Rech Kapitány
Urak,

A levélben egy eltolonczolt asszony ir szemrehányó sorokat az alkapitánynak egész naivan megkérde őt nem fél-e az isten verésétől, a miért kitette a szűret a városból. Arra is számított a csavargónő, hogy az alkapitány válaszolni fog neki s azért a levél végére odabigyesztette a czímét is, ilyenformán: tekintetes Rostás Juliánna, Kaposváron. Lám, lám, hol kezdődik a tekintetes asszony. A civilizáció fejlődik.

— **Peronospora.** Hazánk több vidékéről máris jelentük a peronospora viti-cola fellépését. Ne engedjük vagyunkat kishitűségünk folytán elpusztulni, hanem mindenki siessen a munkához, mindenki permetezzon, ki hogy tud. Ajánljuk hogy ki még eddig először nem permetezett, ezt minél előbb tegye; ki pedig már egyszer permetezett, a másodikkal ne várakozzék, hanem okvetlen még virágzás előtt végezze el. Péter Béla „A peronospora viti-cola és Blach-rot“ című könyve mindenről ad felvilágosítást. Kinek e könyve még nincs meg, jó hasznát veszi, ha megkérde. Ara 1 frt 20 kr. Ezen csekély összeget pedig dusan megtéríti praktikus utbaigazításai által. Megrendelhető Kassán, a „Szőlőszeti és Borászati Lap“ kiadóhivatala útján.

— **Megjő a kánikula.** Bár most hideg idők járnak azért a kánikula mégis megjön, igen üdvös volna ha a községi előljáróságok és a hatóság intézkednék az iránt, hogy a községekből minden szalma és fanemű — melyek könnyen égnék — kivetessenek, nehogy akkor kapkodjunk mikor már késő. Somogymegyében a tűzvész eddig még egy községet sem tett tönkre, ezután se tegyen.

— **Egy fa nem erdő.** Ugy látszik ezt tartja Hirschman ur, mert ahány sürgöny oszlop áll az utcán ő is ép annyi oszlopot rakatott végig Kaposvár utcáin. Eljön az arany szabadság... Azaz, hogy bizonyos mértékig. Mert igaz, hogy egy oszlop nem erdő, meg kettő sem erdő, hanem ha megjönnek az utcákra a villany oszlopok, a telefon hálózat, meg minden magán ember külön kényelmére az utcákon oszlopokat ásat le akkor végre is a Ropoly közepében fogunk lakni, mi egyáltalán nem volna kellemes a városi nagyközönségre. A kaposvári uradalmi bérnökség is állított fel telefon hálózatot de úgy, hogy az által a nagyközönség kényelmét ne sértse. Ezt Hirschman urtól is elvartuk volna s reméljük, hogy a városi hatóság intézkedni fog az iránt miszerint a szépen befestett oszlopok legalább arra legyenek vezetve merre kevesebb a forgalom.

— **Regálbérlok figyelmébe.** A pénzügyminiszterium a napokban küldte meg rendeletben a pénzügyi közigazgatási bíróság amaz elvi jelentőségű határozatát, mely szerint kis községekben az italmérségi adó beszédese csakis személyesen

gyakorolható. Tehát a nagy bérlő konzorciumok megbízottjai ily kis községekben nem jogosítvák az illeték beszédésére.

— **Az intelligencia.** Szennából írja levelezőnk az alábbi jóízű apróságot: Bemegy a koresmába egy vidéki ur, és egy üveg sört kér. Azután megszólítja a szolgát.

— Van-e itt intelligencia?

— Nem tudom kérem, — felelé ez, — én is most jöttem, de mindjárt megkérde a gazdától

Néhány pillanat múlva visszatér:

— Nagyon sajnálom, de már mind megették...

— **A hol nincs antiszemizmus.** Érdekes beszélgetés hírt hozza a táviró Lembergől. Károly Lajos főherceg tegnap meglátogatta az ottani kiállítás s ott beszélgetésbe elegedett Mochnacki polgármesterrel. A főherceg kérdésködködött a lemergi községtanácsról s e közben úgy nyilatkozott, hogy a lemergi községtanács lényegesen és előnyösen különbözik más városokétól. A polgármester, elérve a főherceg célzását, ezt felelte a megjegyzésre: „Fenség! Nálunk nincs antiszemizmus!”

— **Az ökor fölakasztotta magát.** Egy miki polgárról szól az ének. Ökor György miki lakos — mint tudósítónk jelenti — hó 11-én házában részeg állapotban, fejével minden ingóságát összevagdalta és zúszta s azután magát fölakasztotta.

A Káldi koncert.

Káldi Gyula, a m. gyar zene-egyesület alelnöke és a magyar zeneiskola igazgató tanára, f. hó 12-én tartotta meg több művész társával zenetörténelmi koncertjét.

A kaposvári szinkör zsufolásig megtelt, s ha még jóval nagyobb lett volna is megtelt, mert páholy jegyet már előtte való nap reggel, földszinti jegyeket pedig az előadás délutánján már nem lehetett kapni.

A telt háznak jó hatása meglátszott a szereplőkön, mert azok jó kedvvel és a kellő készséggel adták elő egyes darabokat, sőt a gyakran felhangzó tapsokra készséggel megismételték a műsornak nagyobb tetszést aratott részeit.

Tekintettel arra, hogy a műsor tizenhetedik és tizennyolcadik századbéli dalokat foglalt magában, a zenének mai fejlődöttsége és előhaladása mellett — a mai fogalmak szerint — művészetül említést sem lehet tenni.

Mindazon által a műsor egyes darabjai, a jó előadás s szövegének eredetisége folytán, a tetszés tapsaival fogadtattak s azok közül a néző közönség többit megismételtetett.

A koncert tulajdonképpen zenetörténelmi előadás lévén, azon érdeme van meg, hogy a zene értő közönség megismerte a mult századok zene darabjait, a melyekből át dolgozva és zene technikailag fejlesztve a mai elbájoló magyar zene fejlődött.

A műsor előadásában különben Káldi Gyula még részt vettek, Kuliffay Izabella, magyar zeneiskolai tanárnő, Pallai Vilma és Kolozsvári Etelka énekesnők, Várady Sándor, opera énekes és Maier Adolf operai zenész, tárogató művész.

A szereplők mindegyikét megtapsolták az egyes darabok előadása alkalmával, mégis legnagyobb tetszésnek örvendett a Kurucz tábori dal, Rákóczy Ferencz dala, Rákóczy Sámuel, Kurucz tanyá.

Tréfás dal a német tánczra és Gu-nydal az uralkodó német divatra.

A zene előadás 11 óra felé ért vé-

get, midőn az utolsó számmal a szereplőket még megtapsolva, a néző közönség szétszórt.

Káldinak nincs oka megbánni, hogy Kaposvárott előadást tartott.

CSARNOK

Mikor vénülünk meg.

Ismeretes az a jóízű anekdota, a mely egy fehér hajú, de fiatalosan üde, pirosarcu nagymamáról maradt ránk. Unokái kérdezték, hogy mikor öreg az ember? Mikor öregszik meg az asszony? A nagymama pedig sértődve felelte: mit tudom én, kérdezzetek meg egy vén asszonyt. És a nagymama hetven éves volt.

Mikor vénülünk hát meg.

Mióta csak állami életet élünk (és ennek jó ideje már), államférfit, törvényhozót, de kivált az orvost minidig élénken érdekelt e kérdés; mikor nevezhető az ember öregnek s melyik az az időpont, a midőn bekövetkezik az öregségi átalakulás.

Aristoteles, Xenophon, Plinius, Cicero mind foglalkoztak már ezzel. De mi ne bántuk őket. Ne különösen a rómaiakat, ők politikai tekintetből tolták ki jó messzire az élet első, erőteljes korának meghatározását, 45 évéig férfi a férfi, azon utólag. Persze kellett katonák és adóköteles polgár. De nem egyszer tulépték ezt is, hisz a híres hadvezért, Cincinnatust 60 évvel vállain vitték az állam szolgálatába.

A szótárköltő 70 évet mond az emberi élet végső határának. S ennek van is jogosultsága. Maga a nagynevű tudós Buffon is ezt veszi föl. Olyanformán, hogy ennek a feléig, azaz 35 évig gyarapodunk s ettől kezdve megynünk letelé.

Tapasztalataink azonban megezáfolják némileg a tudóst. Mert a fejlődés befejezése, a mi a tudós szerint 35 évvel következik be, — nem annyit jelent, hogy eddig felfelé jöttünk, — aztán lefelé haladunk a lejtőn.

Már a 24—25-ik életévtől nem megynünk előre. Csontvázunk megszilárdulásán kívül, ekkor már minden be van fejezve rajtunk. És ettől fogva éppen a 35—40-ik évig az a szaka következik életünknek, mi a napfordulatnak felel meg. A test háztartásában egyensúlyban van a kiadás a bevétellel. Az ember valamennyi életfunkciója gyengületlen eréllyel működik. Ekkor vagyunk erőnk teljes birtokában.

Ez a viruló férfikor.

A 40-ik életévtől kezdve, a mi Nagel szerint az „első öregkor”, vagy Geist szavaival élve „a második férfikor”, semmi benatott változást nem tapasztalhatunk, a lélegzési képesség csökkenésén kívül, egész az 50-ik évig. Ekkor azonban kezd a testmagasság fogyni. Kisebbsz az ember. Quietet szerint e kisebbedés a legmagasabb korban 6—7 cm-t tehet. A 60—65. évvel kezdődik a késői öregség, a mikor jelentékenyen megeszkken a lélegzés, fogy a testsúly, minek apadása a 80-ik évvel 7—8 kgrammra tehető. És ezután, a 80-ik évvel, még egy utolsó fejezete következik az életnek, mikor az öregségi marasmus, a kifáradás vesz erőt az emberen.

Persze, ez nem mindig van így. A hány ember, a annyiféle módon húzódik a szál a pirkák orsójáról. Rövidebb, hosszabb a jálya. Czelt mindnyájunknak csak az elgyengülés szab.

A „longaevitas”, „praecocitas”, ezzel a két névvel jelzi az orvos tudomány azt a két jelenséget, mely tul a rendes időn vagy innen az fejezi be az ember életét.

Egyik épp oly természetellenes, mint a másik.

Anyakő nyek és más hitels okiratok bizonyítanak a mellett, hogy a hosszú életűség (longaevitas), érve alatta 120—130 évet, nem mese. De viszont éppen korunk az, mely szeme un tanuskodik a gyorsan élés (praecocitas) adatairól, mik szerint 20 évvel ősz már a haj, gyenge a szervezet.

Férfiak ritkábban érnek magas kort, mint a nők.

Van példa a 94-ik évben történt harmadik házasságra. A 108 ik évében elhalt Kraciowo Margit volt ez, ki 102 éves férjével három gyermeknek adott meg életet.

Egyszerre, egyforma életmód, szegényes növényi táplálkozás, az intelligencia alacsony fok, zavaralan kedélynyugalom, északi klíma és hegyvidék előmozdítja a longaevitást. A legtöbb e kétes szerencse részesei közül egy vagy több ízben volt házasság.

Hazánk nemzetiségei közül leghosszabb életűek a többnyire hegyek közt lakó, sokat kopláló, örök semmittevésben élő oláhok. 100 éves kor nem ritkaság köztük. Leginkább növényi eledellel élnek és a növényevő állatoknak megfelelőleg igen szaporak is.

Az öregkor általános jellege az elföldesedés, a lefogys.

Lassodik a szövetek táplálkozása és megújítása: az anyagcsere. Az őszes szörvek — kivéve a szívet és vesét, — megfogynak nagyságukban és súlyukban. Főls mennyiségben lép föl a zsír, és mértéken tul megterheli a beleket, kiszorítja az izmokat és eltöri a természetes, szp körvonalakat. A csontok könnyebbek, porhanyóbbak. E csont fogyás, a belekben való gázfóhalmazódás s általában a plazmikus részek fogyakozása, olykor annyira leszálítja a testsúlyt, hogy ily egyének a vízben le nem merülnek. E fizikai tény ostromba nem tudása volt az oka, hogy a középkorban oly nők, kik elég szerencsésen voltak, hogy boszorkánypír alá kerüljenek, a vízpróba alá vettek, a nyomorult babonának áldozatul estek.

De nem szükségképpen következnek e változások egy csapásra. Örököl, vagy szerzett hajlamok előbb meghozhatják; máskor évtizedekig keshetnek. És nem is minden működés ereje csappan meg, sőt ezek némelyike a legvégső öregségig megmarad. Ilyen a többek közt a szellemi erő.

De mikor öregedünk hát meg? A férfi negyven, a nő harminczötödik évével lép az első öregkorba. — A férfira nézve az agykor első lépésője a 60, a nőre az 50-dik év. A miután rendszerint kis idő van már csak, a melynek lejáratával mindannyian lefejezik adónkat a természetnek.

Az orvosi tudomány meghatározta a tapasztalat bebizonyította, mikor öregszik meg az ember.

Van még egy régi mondás: öreg az a ki meg van érve a halálra.

Dr. B—n.

1295 sz.

thvi. 894.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szigetsvári kir. járásbíróság mint telekkönyvi hivóság közhírré teszi, hogy vb. Rozenberg Herman önkéntes árverési ügyében a szigetsvári kir. járásbíróság területén lévő a Baresi 59. sz. tjkben A I alatt foglalt 185. hrsz. ingatlan épület-tulajdonából Rozenberg Hermanné szül. Herezl Fáninak B. II. alatt lejegyzett fo-

lerészbeni illetőségére az önkéntes végrehajtási árverést 1691. frt. 50 kr. megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és, hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1894. évi augusztus hó 24-ik napján d. e. 10 órakor Bares község jegyzői lakónál megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alol is elfogadjatni.

Árverezni szándékozók, tartoznak az ingatlan becsárának 10% vagyis 169 frt 15 kr. készpénzben, vagy a 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi 3333. számú igazságügyi miniszteri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadékképes érték papírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szigetvárott 1894. évi május hó 25-én

kir. jbiróság mint tjvkvi hatóság

Tornai

kir. albiró.

634 szám

tk. 1893.

Árverési hirdetményi kivonat.

A tabi kir. járásbiróság mint telek-könyvi hatóság közhirrre teszi, hogy Hoszleiter György és társai ugy ezek esatlakozott társa végrehajthatóknak Kauk Ferencz zalai lakós végrehajtást szenvedő elleni 1307 frt. 54 kr. tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a

tabi kir. járásbiróság területén lévő Zala község határában fekvő a zalai 1 sztkben foglalt 114. hrsz. ingatlanbéli illetőségére vagy az egész ingatlan osztatlan felére 358 frtban mégis a Zalai I. sz. tjkvből a zalai 274 számú tjkvbe átvit I. 1—16 sor-sz. ingatlanbéli illetőségére, vagy is az egész ingatlan osztatlan felére 1410 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlant az 1894 évi június hó 16-ik napján délelőtt 10 órakor Zala község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át vagyis 35 frt

80 kr. illetve 141 frtot készpénzben vagy az 1881 LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt Igazságügyi miniszteri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadékképes érték papírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tábon 1894 évi április hó 15 napján.

A tabi kir. járásbiróság mint telek-könyvi hatóság.

Fodor,

kir. aljársbiró.

Eladó

egy használt, de teljesen üzemképes

Clayton & Shuttlewort-féle

8 lóerejű cséplőgép locomóbillal együtt.

Közelebbit: Freund Ferencznél

3—1. Pusztá-Berényben, u. p. Lengyeltóti.

Hirdetmény.

A nagyérdemű közönség becses tudomására hozom, hogy a

„Kőbányai Polgári Sörfőzde“ főraktárát

Somogymegyére átvettem.

Raktáron tartok:

POLGÁR SÖRT, SZ. ISTVÁN SÖRT

(á la pilseni)

mely sörök Somogymegyében egyedül csakis nálam kaphatók s a t. közönség részére. azt Zárda-utczai házamnál 25 literes hordókban és palaczkokban fogom kiszolgáltatni.

Kaposvar, 1894. május hóban.

BERGER IGNÁCZ

sör és bor nagykereskedő.

POSGAY SÁNDOR

gép- és lakatosgyára Kaposvárott

Sétatér-utczá 15. sz.

Elvállal mindennemű gépek, különösen varrógépek győkeres javítását jótállás mellett jutányos árért; ugyszinté gőzcséplőgépek kezelését, kiválólag ajánlja rézöntődjét.

Továbbá új szivattyus kutak, tűzifecskendők, tizedes mérlegek készítését, saját találmányu

felnyithatlan biztonsági zárait

keves tüzelő anyaggal használható vas tűzhelyeit és szobasürgőnyeit. Elvállal mindennemű saját készítményű épület lakatos munkát, melyet nem a vásárusnál szerez be, mint más lakatosok az öntött vasalást, hanem azt maga készíti, miért is munkáját felelősséget is vállal.

Végre tudatja a gőzgéptulajdonos urakkal, hogy a gőzcséplőgépek a sok kontár gépkezelők által szakszerűen nem kezeltetnek s nem javittatnak, miért is ma már sok gép idő nap előtt tönkre jut, így vagy eladni, vagy becsereálni kénytelen a gazdaközönség, mind mellőzve lesz azon aggály, ha hozzám fordulnak javítás és kezelés végett, mely csekélységbe kerül, mert csak a gépnek szabálytalan összeállításában van a hiba, innent van, hogy a gép contra gőzzel dolgozik tetemes tüzelő anyagot és vizet kíván és erőt még sem bír fejteni, innent van, hogy a tüzesövek megfolynak és a tűzszekrény elég; továbbá a szalma törekrázó és dobtengely, ha már egészen laposra elkopott, saját találmánya szerint megacézolozza, melynek jóságáért kezességek és csak fele árba kerül mint az új.

Teljes tisztelettel

POSGAY SÁNDOR

műgyet okl. gépész és lakatos.

MAGYAR JÁNOS

könyvnyomdája, „Somogyi Ujság“ kiadója

Kaposvárott, Teleky-utca 9. sz.

A nagyérdemű közönség becses figyemébe ajánlom a legujabb betűkkel dúsan felszerelt

KÖNYVNYOMDÁMAT

hol minden a nyomdászati szakba vágó munkákat izlésesen és tisztán kiállítva készítek.

Magamat, valamint üzletemet a n. é. közönség figyelmébe ajánlva, maradtam

teljes tisztelettel

MAGYAR JÁNOS.